

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool De Knikkerbaan te BERCHEM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 130153

Instelling Vrije Basisschool De Knikkerbaan

Directeur Liesbeth NIJS

Adres Frederik de Merodestraat 36 - 2600 BERCHEM

Telefoon 03-285.94.30

E-mail directie@deknikkerbaan.be

Website www.deknikkerbaan.be

Bestuur van de instelling Ankerwijs vzw

Adres Dianalaan 151 - 2600 BERCHEM

Scholengemeenschap ANKER

Adres Dianalaan 151 - 2600 BERCHEM

CLB Vrij CLB De Wissel Antwerpen

Adres Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 17-05-2016, 18-05-2016, 19-05-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 19-05-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 03-06-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Marianne D'HEER

Teamleden Dirk VAN DEN BOSSCHE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek	9
3.1.1.4 Kleuteronderwijs: Nederlands, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek	9
3.1.1.5 Lager onderwijs: Nederlands	12
3.1.1.6 Lager onderwijs: mens en maatschappij	13
3.1.1.7 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek	14
3.1.1.8 Lager onderwijs: mens en maatschappij en wetenschappen en techniek	14
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	15
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Deskundigheidsbevordering	18
4.2 Leerbegeleiding	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over Vrije Basisschool De Knikkerbaan. De school is gelegen in Berchem, een district van de stad Antwerpen. Net zoals vele scholen in Groot-Antwerpen kampen de scholen in Berchem met een tekort aan plaatsen voor alle leerlingen. Om aan dit capaciteitsprobleem tegemoet te komen, werd deze autonome school op 1 september 2013 opgericht binnen scholengemeenschap Anker. Momenteel bestaat de kleuterafdeling uit vier kleutergroepen en de lagere afdeling uit drie leerjaren. De school bevindt zich op dezelfde campus als School De Merode, een basisschool voor buitengewoon onderwijs die tot dezelfde scholengemeenschap behoort en een secundaire school van een ander onderwijsnet. Een sterk geëngageerd schoolteam spant zich dagelijks in om kwaliteitsvol onderwijs te verlenen aan een diverse schoolpopulatie die de samenstelling van de buurt weerspiegelt. Een deel van de schoolbevolking heeft een andere thuistaal en soms ook een kwetsbare socio-economische achtergrond. Aan het roer van deze nieuwe school staat een gemotiveerde directeur die samen met de zorgcoördinator een 'beleidstandem' vormt. De school profileert zich terecht als een zorgzame school waar alle leerlingen 'samen net iets verder rollen'.

Op basis van het vooronderzoek van 9 mei 2016 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor Nederlands, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze in welke mate het schoolteam voor dezelfde leergebieden het leerplan toepast. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de deskundigheidsbevordering en de leerbegeleiding en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat het team van de kleuterafdeling voldoende inspanningen levert om de ontwikkelingsdoelen van de onderzochte leergebieden na te streven. De kleuteronderwijzers maken gebruik van een digitaal planningsinstrument van het onderwijsnet om onderwijsdoelen te selecteren. De kleuteronderwijzers slagen erin om binnen de onderzochte leergebieden een evenwichtig aanbod te creëren waarbij alle domeinen aan bod komen. Ze organiseren activiteiten in rijke thema's die kleuters boeien en die aansluiten bij hun leef- en belevingswereld. Binnen deze thema's hebben ze aandacht voor actieve woordenschatontwikkeling en ontluikende geletterdheid in een stimulerend en interactief leerklimaat. De verrijking van de hoeken zorgt hierbij voor extra ontwikkelingsimpulsen maar mist nog enige doelgerichtheid. In de verschillende leefgroepen krijgen de kleuters ruime kansen om de wereld rondom hen te ontdekken vanuit een opvallend onderzoekende houding. De groene speelplaats zorgt voor extra exploratiekansen en waar mogelijk gaan de kleuteronderwijzers samen met hun kleuters op verkenning in de nabije schoolomgeving. De wijze waarop ze de kleuters observeren en evalueren is divers. De vooropgestelde doelstellingen in het onderwijsaanbod vormen nauwelijks een leidraad voor een gerichte observatie en evaluatie van de kleuters waardoor de hieraan gekoppelde leerbegeleiding binnen de brede basiszorg leerkrachtafhankelijk is.

Aangezien het structuuronderdeel lager onderwijs enkel nog maar bestaat uit drie leerjaren, kan het schoolteam nog geen outputresultaten in verband met de te bereiken eindtermen voorleggen. Bovendien bestaat de schoolpopulatie uit een mix van leerlingen die uit allerlei andere scholen afkomstig zijn. Het huidige kennen en kunnen van de leerlingen is bijgevolg slechts ten dele de verdienste van de school zelf. De onderwijsinspectie kan de onderwijskwaliteit van de lagere afdeling enkel valideren op de actuele intenties van het team om vanuit het onderwijsaanbod de leerplannen toe te passen. Voor zover de onderwijsinspectie dit momenteel kan inschatten, acht zij de hiervoor geleverde inspanningen voldoende. Voor het leergebied Nederlands vertrouwen de teamleden op een onderwijsleerstofpakket om het leerplan toe te passen en om hun schoolvisie naar de praktijk te vertalen. De domeinen van het leergebied komen hierbij vrij evenwichtig aan bod. De leerlingen krijgen voldoende kansen om hun leesvaardigheden te ontwikkelen en om hun spreek- en luistervaardigheden te ontplooien binnen actieve en coöperatieve werk- en groeperingsvormen. Naast de toetsen van het onderwijsleerstofpakket vullen de resultaten van genormeerde taalvaardigheids- en leestesten de beeldvorming aan. Voor leerlingen met specifieke talige zorgnoden voorziet het schoolteam een doelgericht en planmatig begeleidingstraject. Voor de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek steunen de onderwijzers op diverse inspiratiebronnen en de leefwereld van de leerlingen om hun leerinhouden te stofferen. Ze toetsen hun aanbod af aan de leerplandoelen en brengen de aangevinkte doelen in kaart. Deze doeleninventarisatie weerspiegelt een evenwichtig aanbod. De onderwijzers sturen op basis van deze gegevens de hiaten in het klaseigen aanbod bij. Aangezien de school zich in een opstartfase bevindt, kwam het schoolteam niet tot structureel verankerde afspraken om een meer evenwichtig aanbod op schoolniveau te creëren. De onderwijspraktijk getuigt van een ruime aandacht voor actieve werkvormen die een onderzoekende houding bij de leerlingen bevorderen en hun betrokkenheid bij het lesgebeuren verhogen. Het schoolteam staat aan het begin van een ontwikkelingstraject om de verworven kennis, inzichten en attitudes van de leerlingen binnen deze leergebieden breed te evalueren.

Het onderzoek naar de kwaliteit van de deskundigheidsbevordering maakt duidelijk dat de directeur een nascholingsbeleid voert. In functie van de schoolprioriteiten en eigen noden maakt het vernieuwingsbereide schoolteam een bewuste selectie binnen het nascholingsaanbod. Diverse overlegstructuren faciliteren de uitwisseling van succeservaringen en kritische reflecties binnen een open en positieve sfeer. De directeur reflecteert kritisch over de ondersteunende rol van het beleidsplan om ontwikkelingstrajecten op schoolniveau meer doelgericht en strategisch aan te pakken. Momenteel mist dit plan nog scherp afgeijnde doelen en verwachtingen wat de afbakening van professionaliseringsbehoeften en de evaluatie van de genomen initiatieven bemoeilijkt. Het schoolteam waardeert de ondersteunende rol van de scholengemeenschap. De onderwijsinspectie onderzocht ook de kwaliteit van de leerbegeleiding. Het schoolteam concretiseert een zorgbeleid vanuit een zorgvisie die volop in ontwikkeling is en kadert in een brede schoolvisie. Het recent samengestelde zorgteam stuurt een handelingsgerichte zorgwerking aan die leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en zorgnoden ondersteunt. De uitgewerkte zorgstructuur maakt het mogelijk om snel leerlinggerichte hulpvragen te beantwoorden en goed te communiceren met alle kindbetrokkenen. Op basis van kritische zelfreflecties sturen de leerkrachten hun didactische aanpak bij om de kwaliteit van de brede basiszorg te verhogen. Binnen de fasen van verhoogde zorg en uitbreiding van de zorg valt een systematische en doelgerichte aanpak van de leerbegeleiding in positieve zin op. Alle teamleden staan open voor onderwijsvernieuwingen en samenwerkingsverbanden met externe partners om tegemoet te komen aan de specifieke noden van de schoolpopulatie.

Het onderzoek naar het algemeen beleid toont aan dat een gedreven directeur een gedeeld leiderschap nastreeft met de zorgcoördinator. Samen proberen zij het geëngageerd schoolteam optimaal te betrekken om zowel organisatorische als inhoudelijke beslissingen te nemen. Het schoolteam ervaart de personeelsvergaderingen als belangrijke communicatie- en overlegplatformen om tot participatieve besluitvorming te komen. De aanwezige cultuur van 'samen school maken' zorgt voor een positieve leerdynamiek en schooluitstraling. De uitgangspunten van een creatieve schoolvisie en de geïntegreerde zorgvisie vormen in sterke mate de motor van de schoolontwikkeling. De aandacht voor interne kwaliteitszorg is volop in ontwikkeling. Verschillende initiatieven rond zelfevaluatie zijn al aanwezig. De directeur zet bewust in op een strategische en transparante prioriteitenplanning die richting geeft aan de verdere uitbouw van de school.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving wijst uit dat het schoolbestuur op een systematische wijze zorg draagt voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de omgeving waarin het onderwijs aanbiedt. De context van de opstartende school zorgt echter voor een aantal materiële en organisatorische problemen die de school op korte en middellange termijn tracht op te lossen. Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert. Het schoolteam respecteert eveneens de geselecteerde overige regelgeving.

De onderwijsinspectie sluit de doorlichting af met een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarden 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' en 'voldoen aan de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.' Ze wenst het schoolteam en het schoolbestuur veel succes toe om verder te bouwen aan kwaliteitsvol onderwijs.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wetenschappen en techniek
mens en maatschappij

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
wetenschappen en techniek
mens en maatschappij

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands in voldoende mate na. Het rijke taalaanbod, de klasinrichting en de taalstimulerende werkvormen en materialen staan mee borg voor een volledig onderwijsaanbod. De themawerking garandeert evenwicht tussen de verschillende domeinen. Binnen de fasen van verhoogde zorg en uitbreiding van zorg steunt de begeleiding van kleuters met specifieke talige zorgnoden op een planmatige en doelgerichte aanpak.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied mens en maatschappij in voldoende mate na. Met een thematische en projectmatige benadering garanderen en bewaken de kleuteronderwijzers een evenwichtig en samenhangend onderwijsaanbod.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wetenschappen en techniek in voldoende mate na. Met een thematische en projectmatige benadering garanderen en bewaken de kleuteronderwijzers een evenwichtig en samenhangend onderwijsaanbod. Een onderzoekende aanpak staat hierin centraal en stimuleert het probleemoplossend denken en handelen van de kleuters.

3.1.1.4 Kleuteronderwijs: Nederlands, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek

Curriculum	De kleuteronderwijzers baseren zich op een koepeligen instrument en de
Onderwijsaanbod	leerplandoelstellingen om de ontwikkelingsdoelen voor de leergebieden
<i>Referentiekader</i>	Nederlands, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek na te
<i>Planning</i>	streven. Ook al slagen de kleuteronderwijzers erin om vanuit een thematische
<i>Evenwichtig en volledig</i>	en projectmatige benadering een rijk en evenwichtig onderwijsaanbod te
<i>Samenhang</i>	creëren, toch ervaren sommige teamleden de noodzaak om zich meer te
<i>Brede harmonische vorming</i>	verdiepen in de visie en de uitgangspunten van de leerplannen.
<i>Actief leren</i>	

De kleuteronderwijzers maakten een aantal afspraken om de verticale samenhang over de leergroepen heen te bevorderen. Deze afspraken in de vorm van leerlijnen vormen nog onvoldoende het onderwerp van een kritische reflectie. Vanuit de specifieke context van een opstartende school voelen de teamleden zelf het belang aan van deze denkoefening op teamniveau waarin het leren van en met elkaar meer kansen krijgt.

De focus van de kleuteronderwijzer op de basisontwikkeling van de kleuters zorgt voor een rijk leef- en leerklimaat waarin kleuters zelf initiatief mogen nemen. Het welbevinden, de betrokkenheid en de motivatie van de kleuters staan hierin centraal. Ontmoetingsmomenten en momenten van ontwikkelingsondersteunend leren wisselen momenten van exploratie en zelfstandig spel af. De gerichte aandacht die de kleuteronderwijzers besteden aan de verrijking van de speel- en werkhoeken is waardevol maar is nog onvoldoende doelgericht.

Een variatie aan werkvormen en ervaringssituaties stimuleert de ontwikkeling van de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden bij de kleuters. Het team van de kleuterafdeling lijst streefwoordenschat op maar kwam nog niet tot een gemeenschappelijk gedragen visie over woordenschatontwikkeling. In alle leefgroepen is er aandacht voor de ontluikende geletterdheid van de kleuters. Op een speelse manier creëren de meeste kleuteronderwijzers functionele taalsituaties waarin de kleuters de relatie tussen gesproken en geschreven taal ontdekken. De uitdagende manier waarop de kleuteronderwijzers met hun vraagstelling de kleuters prikkelen, zet aan om met de kleuters regelmatig te reflecteren over taalgebruik en eerste taalsystematiek. Deze momenten van functionele taalbeschouwing zorgen voor een rijk en interactief taalklimaat.

In de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek is de aandacht voor een onderzoekende aanpak en houding van de kleuters opmerkelijk aanwezig. Vanuit de schoolvisie zetten de kleuteronderwijzers in op een klimaat waarin de betrokkenheid en nieuwsgierigheid van de kleuters tegenover de eigen leefwereld centraal staat. De ontwikkelingsgerichte begeleidingsstijl van de kleuteronderwijzers en de goede relatie met de kleuters zijn hierin de grote motor. De kleuters krijgen ruime exploratiekansen in uitdagende en realistische leersituaties waarin probleemoplossend denken en handelen kansen krijgt. De ontwikkeling van de technische geletterdheid van de kleuters vertrekt vanuit nieuwsgierigheid en natuurlijke interesse waarin technische problemen en het zoeken naar oplossingen richting geven aan het technisch proces.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd

Tijdens de doorlichting stelde de onderwijsinspectie vast dat het onthaalmoment bij de jongste leefgroepen veel tijd in beslag neemt. Hierdoor loopt de opstart van de activiteiten vertraging op en kan de beschikbare onderwijstijd niet optimaal benut worden.

Materieel beheer Uitrusting <i>Ontwikkelingsmaterialen</i>	Het team van de kleuterafdeling beschikt over voldoende ontwikkelingsmaterialen om de leerplanrealisatie mogelijk te maken. De context van de opstartende school zorgde voor de aankoop van vele materialen op een korte termijn. In tegenstelling tot het werkelijkheidsgericht onderwijsaanbod van de kleuteronderwijzers, zijn de huidige ontwikkelingsmaterialen weinig levensecht. Hierdoor gaan er authentieke ontwikkelingskansen verloren.
	In het leergebied Nederlands slagen de kleuteronderwijzers erin de ontluikende geletterheid van de kleuters te prikkelen door een gevarieerd aanbod aan thematische boeken en divers leesmateriaal. Uit het klasbeeld blijkt dat de kleuteronderwijzers doordacht omgaan met de opbouw van het symboolbewustzijn. Ze stemmen de gebruikte pictogrammen doelbewust af op de specifieke ontwikkeling van de kleuters.
Materieel beheer Infrastructuur	Een aantal gemotiveerde ouders namen het initiatief om samen met het schoolteam een groene speelplaats uit te bouwen. De aangeboden natuurelementen verhogen de spel- en ontwikkelingskansen van de kleuters en stimuleren hun natuurbeleving. De moestuin zorgt voor extra exploratiekansen.
Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De kleuteronderwijzers volgen de ontwikkeling van de kleuters voornamelijk op door dagelijkse observaties en een aantal afgesproken screeningsmomenten. De keuze van de te observeren aspecten ligt veelal bij de kleuteronderwijzers zelf. De doelgerichtheid van deze observaties is beperkt waardoor ook de evaluatiecriteria vaag zijn. Het gebrek aan doelgerichte observaties bemoeilijkt ook een gerichte bijsturing van het onderwijsaanbod en de leerbegeleiding.
	Het kindvolgsysteem bevat een ruwe screening die het welbevinden, de betrokkenheid en de competenties van de kleuters in beeld brengt. De ontwikkelingsevolutie van de kleuters binnen de leergebieden mens en maatschappij en wetenschap en techniek is hierin niet transparant aanwezig. Het kindvolgsysteem heeft voornamelijk een signaalfunctie gericht op de opstart van een verdere analyse van leer- of ontwikkelingsproblemen. Hierdoor ontstaat er een kloof tussen de observatie- en evaluatiepraktijk en de effectieve leerbegeleiding.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De kleuteronderwijzers zijn de spilfiguur van de brede basiszorg. Ze differentiëren gericht in hun onderwijspraktijk om tegemoet te komen aan talige noden en onderwijsbehoeften van de kleuters. Tijdens de observaties stelde het inspectieteam verschillende differentiatietechnieken vast. Taakdifferentiatie vanuit het takenbord, bewuste groeperingsvormen, specifieke feedback en vraagstelling, ondersteunende materialen,... zijn hiervan voorbeelden. De afstemming van deze verschillende differentiatievormen over de leefgroepen heen was nog geen onderwerp van gesprek. Binnen de brede basiszorg kenmerkt de rol van de zorgleerkracht zich door een vraaggestuurde hulpverlening die sterk gericht is op de klasinterne begeleiding van deelgroepen.

De zorgleerkracht heeft een ondersteunde meerwaarde in de taalontwikkeling van de kleuters. Zowel kleuters met een talige achterstand als kleuters met een talige voorsprong kunnen rekenen op extra ondersteuning. Binnen de fasen van verhoogde zorg en uitbreiding van zorg is er volgens de principes van het handelingsgericht werken een doelgerichte en systematische aanpak aanwezig. Het interne zorgoverleg (IZO) speelt een grote rol in de afstemming van het onderwijsaanbod op de vaak specifieke onderwijsbehoeften van de kleuters.

De familiale sfeer faciliteert een constructieve samenwerking met de ouders waardoor het team hen als volwaardige partners beschouwt in de opvolging en ondersteuning van hun kleuter.

3.1.1.5 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling bevindt zich momenteel in een opstartfase en biedt onderwijs tot en met het derde leerjaar aan. Ze voldoet aan de erkenningsvoorwaarde om het leerplan voor het leergebied Nederlands toe te passen om zo op termijn de eindtermen te bereiken. De onderwijzers zorgen voor een volledig en evenwichtig onderwijsaanbod. Leerlingen met specifieke taalnoden krijgen binnen de fasen van verhoogde zorg en uitbreiding van de zorg een adequate ondersteuning op basis van doelgerichte en planmatige begeleidingstrajecten.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Uit het leerlingenwerk, de planningsdocumenten en de klaspraktijk blijkt dat de school in voldoende mate tegemoet komt aan haar maatschappelijke opdracht. Het schoolteam maakt consequent gebruik van een onderwijsleerstofpakket om een graduele opbouw te garanderen en de leerplandoelen naar de praktijk te vertalen. Het koos bewust voor dit pakket omdat de voorgestelde pedagogisch-didactische aanpak sterk aansluit bij de visie van de school en de noden van de schoolpopulatie. Aangezien het schoolteam zich nog in de verkenningsfase bevindt, spelen de leerplandoelen in beperkte mate een rol om kritisch te selecteren binnen het onderwijsaanbod.

Alle domeinen krijgen de nodige aandacht en komen op geregelde basis aan bod. Waar mogelijk trachten de teamleden horizontale samenhang te creëren tussen de verschillende domeinen en met andere leergebieden.

De onderwijzers nemen initiatieven om de leesmotivatie van de leerlingen te verhogen en om hun leesvaardigheden te bevorderen.

De leerlingen krijgen talrijke kansen om hun spreek- en luistervaardigheden toe te passen binnen actieve en coöperatieve werk- en groepeeringsvormen. Door een weloverwogen klasorganisatie slagen de onderwijzers erin een aantal krachtlijnen van de schoolvisie naar de praktijk te vertalen. Zo krijgen de leerlingen voldoende kansen om hun wil tot zelfstandigheid te ontplooien en om hun kritisch denkvermogen aan te scherpen.

De school is een onthaalschool voor anderstalige nieuwkomers. Op basis van de doelen voor taalvaardigheid en sociale integratie plant de verantwoordelijke zorgleerkracht een onderwijsaanbod op maat van elke anderstalige nieuwkomer.

Materieel beheer Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	De onderwijzers beschikken over voldoende leermiddelen om de leerplandoelen toe te passen. In de meeste klassen heeft de klasbibliotheek een uitnodigend karakter. Het klasgebonden boekenaanbod en de samenwerking met de gemeentelijke bibliotheek zorgen voor een brede en gevarieerde waaier aan leesmateriaal. De onderwijzers maken gebruik van audiovisuele en digitale media om de taal leerprocessen bij de leerlingen te bevorderen en om het onderwijsaanbod te verlevendigen. Ze staan aan het begin van een ontwikkelingstraject om talige leerinhouden en strategieën in een opbouwende lijn te visualiseren in het klasbeeld en de afspraken die hieruit voortvloeien te verankeren.
Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	Op basis van foutenanalyses sturen de onderwijzers hun aanbod op niveau van de individuele leerling of de gehele klasgroep bij. Ze hanteren de evaluatievormen van het onderwijsleerstofpakket om zowel de meetbare als niet-meetbare aspecten van dit leergebied te evalueren. De resultaten van genormeerde taalvaardigheids- en leestesten vullen deze beeldvorming aan. De doelgerichte rapportering weerspiegelt een evenwichtige evaluatiepraktijk.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De klasleerkracht is de spilfiguur van de brede basiszorg. Op basis van een degelijke beeldvorming slagen de onderwijzers erin om gepaste materialen aan te reiken en hun onderwijsaanpak af te stemmen op de talige noden van leerlingen die meer of minder kunnen. Doelbewust gekozen werk- en groeperingsvormen faciliteren de begeleiding van leerlingen met talige zorgnoden en specifieke onderwijsbehoeften. Voor deze groep leerlingen voorziet het team, indien nodig, compenserende maatregelen. Binnen de brede basiszorg kenmerkt de rol van de zorgleerkracht zich voornamelijk door een vraaggestuurde praktische ondersteuning van de werk- en groeperingsvormen. Binnen de fasen van verhoogde zorg en uitbreiding van de zorg ondersteunt het zorgteam doelgerichte en gefaseerde begeleidingstrajecten voor leerlingen met specifieke talige zorgnoden.

3.1.1.6 Lager onderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De lagere afdeling bevindt zich momenteel in een opstartfase en biedt onderwijs tot en met het derde leerjaar. Ze voldoet aan de erkenningsvoorwaarde om het leerplan voor het leergebied mens en maatschappij toe te passen om zo op termijn de eindtermen te bereiken. Het leerlingenwerk en de planningsdocumenten getuigen van een evenwichtig onderwijsaanbod. De onderwijzers hanteren diverse werkvormen zodat de leerlingen hun leefwereld actief kunnen exploreren.

3.1.1.7 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De lagere afdeling is momenteel in een opstartfase en biedt onderwijs tot en met het derde leerjaar. Ze voldoet aan de erkenningsvoorwaarde om het leerplan voor het leergebied wetenschappen en techniek toe te passen om zo op termijn de eindtermen te bereiken. Het leerlingenwerk en de planningsdocumenten getuigen van een evenwichtig onderwijsaanbod. De onderwijzers hanteren diverse werkvormen zodat de leerlingen hun leefwereld actief kunnen exploreren en hun ontwerp- en probleemoplossende vaardigheden kunnen ontplooien.

3.1.1.8 Lager onderwijs: mens en maatschappij en wetenschappen en techniek

Curriculum	Uit het leerlingenwerk, de klaspraktijk en de planningsdocumenten blijkt dat
Onderwijsaanbod	het team van de lagere afdeling tegemoet komt aan zijn maatschappelijke
<i>Referentiekader</i>	opdracht om de leerplandoelen toe te passen.
<i>Planning</i>	De onderwijzers laten zich inspireren door de leefwereld van de leerlingen en
<i>Evenwichtig en volledig</i>	diverse bronnen om hun leerinhouden te stofferen. Ze steunen hierbij op de
<i>Samenhang</i>	leerplandoelen als referentiekader. Om een klare kijk te krijgen op de aan te
<i>Brede harmonische vorming</i>	raken en de systematisch te bereiken doelen voor hun leerjaar maken de
<i>Actief leren</i>	onderwijzers gebruik van een schooleigen instrument. Hierin vinken ze per
	thema de geselecteerde leerplandoelen aan. Voor de meeste onderwijzers
	fungeert deze doeleninventarisatie nog te sterk als een bewakingsinstrument.
	Het vormt in mindere mate een hulpmiddel om op een doelbewuste manier
	een aantal dominante doelen te selecteren bij het plannen van de activiteiten.
	De doeleninventarisatie geeft aan het schoolteam een klare kijk op mogelijke
	hiaten in het eigen klasaanbod. Hierdoor kreeg het domein techniek meer
	aandacht. Aangezien de lagere afdeling zich in een opstartfase bevindt,
	kwamen de teamleden er nog niet toe om een evenwichtig onderwijsaanbod
	op schoolniveau te creëren op basis van een diepgaande analyse en bindende
	afspraken.
	De onderwijzers hebben een zicht op de leerinhouden van het vorige leerjaar.
	Sommigen brengen hierbij ook het onderwerp van de activiteiten en de
	gekozen werkvormen in kaart.
	De onderwijspraktijk getuigt van een ruime aandacht voor leerlingeninitiatief
	door actieve en coöperatieve werkvormen. De onderwijzers kiezen op een
	doelbewuste manier werkvormen om het oplossingsgericht denken bij
	leerlingen te bevorderen en om hen een onderzoekende houding aan te leren.
	Binnen het domein techniek krijgen de leerlingen voldoende kansen om aan de
	hand van concrete ervaringen hun ontwerp- en probleemoplossende
	vaardigheden te ontplooien.
	De onderwijzers spannen zich in om de leerinhouden zo levensecht mogelijk te
	stofferen en waar mogelijk een horizontale samenhang met andere
	leergebieden te creëren. Waarnemen, beleven en ontdekken zijn de
	uitgangspunten voor het verkennen van de nabije en ruimere schoolomgeving.
	Ze handelen conform de 'geest van het leerplan' en trachten door hun
	pedagogisch-didactische aanpak de schoolvisie naar de praktijk te vertalen.
	Het schoolteam staat voor de uitdaging om de exploratiemogelijkheden in de
	nabije schoolomgeving in kaart te brengen.

Schoolprojecten die handelen binnen een jaarthema, zorgen voor extra verbondenheid tussen kinderen, leerkrachten en andere betrokkenen.

Materieel beheer	De onderwijzers beschikken over voldoende leermiddelen om de leerplandoelen toe te passen en om werkelijkheidsgericht onderwijs te realiseren. Ze maken gebruik van de audiovisuele en digitale media om hun onderwijsaanbod te verlevendigen en de leerlingen te ondersteunen in het opzoeken van informatie.
Uitrusting	Hoe de aanwezigheid van bepaalde tijd-en ruimtekaders in het klasbeeld en de functionele aanwendig ervan, een meerwaarde kan zijn voor het groeiend oriëntatievermogen en de tijdsbeleving van leerlingen, was nog geen onderwerp van overleg.
<i>Leermiddelen</i>	Door de groene speelplaats en de schooleigen moestuin krijgen kinderen kansen om de natuur van dichtbij te beleven en te exploreren.
Evaluatie	De onderwijzers trachten op basis van klaseigen toetsen de vorderingen van de leerlingen in beeld te brengen. Ze stemmen hierbij de leerplandoelen en de klaseigen evaluatievormen in beperkte mate op elkaar af. Het team van de lagere afdeling kwam nog niet tot een gezamenlijk gedragen visie over een meer brede evaluatie, waarbij het naast de verworven kennis ook de verworven inzichten, vaardigheden en attitudes in kaart brengt. In enkele klassen valt een groeiende aandacht voor een meer evenwichtige evaluatiepraktijk en andere evaluatievormen binnen dit leergebied wel al op.
Evaluatiepraktijk	
<i>Evenwichtig en representatief</i>	
<i>Leerlingvolgsysteem</i>	
<i>Gericht op bijsturing</i>	
Evaluatie	Het leerlingvolgsysteem bevat geen informatie over de beginsituatie of over de verworven competenties van leerlingen binnen dit leergebied.
Rapporteringspraktijk	Het schoolteam hanteert een doelenrapportage. Het is leerkrachtafhankelijk in welke mate de ouders naast de verworven kennis ook een duidelijk beeld krijgen van de verworven inzichten en vaardigheden van hun kind binnen dit leergebied.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Interne en externe</i>	
<i>communicatie</i>	
Begeleiding	Differentiatie in het aanbod en de aanpak van mens en maatschappij en wetenschappen en techniek is nog geen verworvenheid. Het team speelt bij de samenstelling van de leerinhouden in op de interesses en de leefwereld van de leerlingen. Door de diverse actieve werkvormen steunt de leerbegeleiding binnen deze leergebieden sterk op de aandacht voor welbevinden en betrokkenheid van de leerlingen.
Leerbegeleiding	
<i>Beeldvorming</i>	
<i>Zorg</i>	

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Vrije Basisschool De Knikkerbaan is als opstartende school gehuisvest in een oud schoolgebouw. Ze bevindt zich op dezelfde campus als School De Merode, een school voor buitengewoon onderwijs en een secundaire school van een ander onderwijsnet. De Knikkerbaan huurt de turnzaal van de secundaire school. De context van een opstartende school zorgt voor een uitdaging om op korte termijn de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne in deze oude gebouwen te garanderen.

De school gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert en opvolgt. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe preventiedienst, blijken er meerdere tekorten te zijn opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid en gezondheid en hygiëne. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. In afwachting van grondige renovatiewerken treft de school een aantal organisatorische en proactieve maatregelen die de situatie minimaal verbeteren.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting alle in gebruik genomen lesplaatsen van de school. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt.

Tijdens het bezoek ter plaatse valt op dat de sanitaire installatie niet is ingericht conform de regelgeving. Aangezien de school haar maximumcapaciteit nog niet bereikt heeft, volstaat het huidige aantal toiletten niet. Ook het comfort en de privacy van de kleutertoiletten voldoet niet. Daarnaast verdient de inrichting van de verzorgingsruimte extra aandacht. Het brandpreventieverslag geeft een aantal concrete prioriteiten en adviezen aan die de school stapsgewijs aanpakt in afwachting van een totaalaanpak in samenwerking met School De Merode. De uitwerking van de plannen van de sanitaire installatie is concreet en realistisch waardoor het inspectieteam kan aannemen dat de uitvoering zal volgen. De school onderzoekt ook verschillende mogelijkheden om de gebruiksvriendelijkheid en het comfort van de gehuurde turnzaal te verbeteren.

Daarnaast viel het de inspectieleden tijdens de rondgang op dat de school en teamleden niet alle producten met gevaarlijke eigenschappen veilig opslaan. In de schoolgangen bevinden zich materialen en meubilair die een vlote brandevacuatie kunnen bemoeilijken en een slordige indruk geven. In een aantal klassen is er onvoldoende bergruimte waardoor er een stapeling van materialen ontstaat. De school beschikt niet over een geactualiseerde asbestinventaris.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

Het schoolbestuur blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de veiligheid van het personeel, de kleuters en de leerlingen tijdens de werkzaamheden.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid De directeur beschikt over een nascholingsplan dat de individuele en teamgerichte nascholingen van de teamleden inventariseert. Andere vormen van deskundigheidsbevordering komen er weinig in voor. Ze heeft een uitgesproken visie op hoe ze haar nascholingsbeleid wil vormgeven. Zo krijgt elk personeelslid voldoende kansen om nascholingen te volgen in functie van de schoolprioriteiten of eigen interesses en noden. Hoe deze nascholingsinitiatieven kunnen kaderen binnen een brede visie op professionalisering, was nog geen onderwerp van teamgericht overleg. De directeur reflecteert kritisch over de ondersteunende rol van haar beleidsplan om ontwikkelingstrajecten op schoolniveau meer doelgericht en strategisch aan te pakken. Momenteel mist dit plan nog scherp afgelijnde doelen en verwachtingen wat de afbakening van professionaliseringsbehoeften en de evaluatie van de genomen initiatieven bemoeilijkt.

Ondersteuning De directeur krijgt een duidelijke kijk op de professionele ondersteuningsbehoeften van de leerkrachten door klasbezoeken en functioneringsgesprekken. De vertaling van de schoolvisie in schooleigen krachtlijnen van effectief onderwijs vormt hierbij een concrete en inhoudelijke leidraad. Op geregelde tijdstippen brengt ze vakliteratuur onder de aandacht en stuurt ze hierdoor de professionalisering van de teamleden op een gerichte manier aan. Het beleid kwam nog niet tot een kritische reflectie over hoe het de expertise van teamleden doelbewust en structureel kan inzetten om zoveel mogelijk interne leerkansen te realiseren. Aangezien de school zich in een opstartfase bevindt, ligt tijdens de overlegstructuren nog sterk de nadruk op praktisch-organisatorische aspecten van de schoolwerking. Hierdoor vindt een diepgaand inhoudelijk overleg in mindere mate plaats.

Naast het intern leiderschap speelt ook de pedagogische begeleidingsdienst een ondersteunende rol bij de vernieuwingstrajecten in de school.

Op het niveau van de scholengemeenschap ervaren de teamleden de 'Ankeracademie' en de communicatie- en overlegplatformen als een meerwaarde om actuele onderwijsmaterie te bespreken, ervaringen te delen en materialen uit te wisselen.

Doeltreffendheid Het schoolteam streeft tijdens de personeelsvergadering met een bespreking van nieuwe, opgedane leerinzichten na een nascholing transfer naar de collega's na. Het beleid kwam nog niet tot een kritische reflectie over de manier waarop nascholingen en de inzet van interne expertise kunnen leiden tot een werkelijke en diepgaande professionele ontwikkeling van het hele schoolteam.

Ontwikkeling Bij de teamleden is er een duidelijk engagement aanwezig om hun eigen handelen kritisch in vraag te stellen en indien nodig bij te sturen. Door deze cultuur van zelfevaluatie en de open en collegiale sfeer binnen het team ontstaat een sterke ontwikkelingsdynamiek.

Het schoolteam slaagt erin schooleigen prioriteiten te formuleren die de drijfveer vormen om keuzes te maken.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Het schoolteam concretiseert een zorgbeleid vanuit een zorgvisie die volop in ontwikkeling is en kadert in een brede schoolvisie. De uitgangspunten van het handelingsgericht werken en het zorgcontinuüm vormen de referentiekaders om een stevige en ondersteunende zorgstructuur uit te bouwen.

Het schoolteam formuleert in de schooleigen 'krachtlijnen bij het realiseren van de schoolvisie' duidelijke verwachtingen om de basisprincipes van een brede basiszorg naar de praktijk te vertalen. Het beleid hanteert deze krachtlijnen ook als richtingaanwijzers om nieuwe teamleden gericht aan te werven. In welke mate deze een bindend karakter hebben in functie van continuïteit en leerkrachtencoaching, is voor het schoolteam weinig transparant.

Het zorgteam bracht de leerlingenkenmerken van de schoolpopulatie in kaart. Deze analysegegevens leidden tot diverse initiatieven maar vormden in beperkte mate het uitgangspunt om een gedragen visie te ontwikkelen die geënt is op de noden en behoeften van de specifieke doelgroepen.

Ondersteuning Een gemotiveerd zorgteam, bestaande uit een zorgcoördinator en twee zorgleerkrachten, stuurt een gestructureerde zorgwerking aan die zich sterk richt op het leerlingniveau.

De klasleerkracht is de spilfiguur van de brede basiszorg. De teamleden steunen op diverse vormen van binnenklasdifferentiatie om een onderwijs op maat te creëren dat aansluit bij de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen. Binnen de brede basiszorg speelt de zorgleerkracht vraaggestuurd in op klasorganisatorische hulpvragen van de klasleerkracht en reikt ondersteunende materialen aan.

Tijdens diverse zorgoverlegmomenten vervolledigt het schoolteam de beeldvorming over de leerlingen. Het schoolteam ervaart het gebruik van het digitaal zorgplatform als een meerwaarde om leerlinggegevens en zorggerelateerde afspraken te centraliseren. De overlegstructuren vormen een leidraad om snel in te spelen op hulpvragen en om doelgerichte en planmatige begeleidingstrajecten uit te zetten voor kinderen met specifieke zorgnoden en onderwijsbehoeften. Het zorgteam staat voor de uitdaging om leerkrachten te coachen om zelf op basis van brede en doelgerichte observatie- en evaluatiegegevens, de specifieke behoeften van de leerlingen scherp af te bakenen en een concrete hulpvraag te formuleren. Momenteel behoort de collegiale coaching van teamleden tot op de klasvloer tot het takenpakket van de directeur. Hierdoor blijven er kansen onbenut om de expertise van het zorgteam gericht in te zetten om de daadkracht van de teamleden binnen de brede basiszorg te versterken.

Steunend op haar verworven deskundigheid zet de zorgcoördinator wel sterk in op de sociale en emotionele begeleiding van de teamleden.
In welke mate werkpleklers kansen kan scheppen om tot gezamenlijk gedragen afspraken te komen op schoolniveau, was nog geen uitgangspunt van kritische reflectie.

In de fase van de uitbreiding van zorg werkt het schoolteam constructief samen met het centrum voor leerlingbegeleiding (CLB) en een aantal externe partners. De personeelsvergadering vormt het communicatie- en overlegplatform om teamleden systematisch op de hoogte te brengen van leerlinggerichte zorgafspraken en om hen te laten kennis maken met nieuwe inzichten, instrumenten en procedures binnen de leerbegeleiding.

De zorgcoördinator ervaart de netwerkvergaderingen binnen de scholengemeenschap als een grote meerwaarde.

- Doeltreffendheid** Door de recente opstart van een ‘zorgbeleid’ kwam het team er nog niet toe om duurzame effecten van zorggerelateerde initiatieven in kaart te brengen. Sommige leerlingresultaten zetten wel al aan tot zelfreflectie bij de individuele leerkracht en zorgen voor een bijsturing van de genomen initiatieven op klasniveau.
- Ontwikkeling** Binnen het schoolteam is een sterke ontwikkelingsdynamiek aanwezig. De teamleden zijn bereid zich te professionaliseren om tegemoet te komen aan de specifieke noden van de schoolpopulatie. Ze staan open voor de huidige onderwijsontwikkelingen rond inclusief onderwijs.
Het schoolteam gaat, onder impuls van de zorgcoördinator en de directeur, op een strategische manier te werk om de uitgangspunten van het handelingsgericht werken te implementeren binnen de gehele zorg- en schoolwerking. Teamgerichte nascholingen, diverse zorggerelateerde instrumenten en procedures ondersteunen dit ontwikkelingsproces.
Het schoolteam zet eerste stappen om expertise en materialen uit te wisselen met de naburige school voor buitengewoon onderwijs.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De directeur en de zorgcoördinator nemen als een hechte onderwijstandem het algemeen beleid op zich. Daarnaast krijgt het schoolteam in deze opstartende school ruime kansen om te participeren in de uitwerking van de verschillende beleidslijnen. De pioniers die de school opstartten staan open voor het algemeen beleid en werken nauw samen in een positieve sfeer van ‘samen school maken’. De teamleden omschrijven de directeur als een deskundige en betrokken schoolleider die handelt vanuit een sterke menscultuur. De directeur bewaakt hierin het evenwicht tussen leiding en verantwoordelijkheid nemen over de organisatorische en onderwijskundige werking van de opstartende school. Het algemeen beleid investeert in een doelgericht aanwervingsbeleid waardoor de school erin slaagt gemotiveerde leerkrachten aan te trekken die snel aansluiting vinden bij de schoolvisie.
- Visieontwikkeling** In de creatieve schoolvisie staat actief en betekenisvol leren gericht op de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen centraal. Ze geeft richting aan de schoolontwikkeling en stimuleert de gezamenlijke doelgerichtheid. Het team beschouwt de ouders als volwaardige partners die participeren aan het schoolgebeuren. Het schoolteam heeft de schoolvisie goed voor ogen en linkt deze voortdurend aan de dagelijkse klas- en schoolpraktijk. Schoolspectifieke krachtlijnen voor effectief onderwijs concretiseren de schoolvisie en ondersteunen de leerkrachten in hun dagelijkse werking. Het algemeen beleid onderbouwt een aantal onderwijskundige keuzes vanuit verschillende wetenschappelijke bronnen. Het schoolteam kiest voor een integrale inbedding van de zorgvisie in de schoolvisie waardoor de school een sterke zorgcultuur uitstraalt. De schoolvisie speelt hierdoor sterk in op de huidige onderwijsontwikkelingen rond inclusief onderwijs waarin de omgang met kinderen met specifieke onderwijsbehoeften op de voorgrond komt. Visieontwikkeling in deze opstartende school is een constructief en dynamisch proces met een sterk innoverend karakter.
- Besluitvorming** De openheid voor gedeeld leiderschap van de directeur mondt uit in een participatieve besluitvorming. Het schoolteam beschikt over voldoende kansen voor interne communicatie en overleg. Ouders zijn welkom in de school en kunnen in dialoog met het schoolteam eigen ideeën voorstellen en uitwerken. Het project van de groene speelplaats is hierin een voorbeeld van goede praktijk. Waar nodig hakt de directeur knopen door zodat overmatige gezamenlijke besluitvorming de snelheid van de schoolontwikkeling niet belemmert.

- Kwaliteitszorg** Het schoolteam heeft een sterk reflecterend vermogen. Tijdens de gesprekken viel het de onderwijsinspectie op dat vrijwel alle leerkrachten hun onderwijskundige werking voortdurend in vraag stellen. Deze cultuur van zelfevaluatie zorgt voor de dynamiek van een professionele leergemeenschap. Een gefaseerd beleidsplan op lange termijn geeft prioritaire acties aan die een plaats krijgen in operationele jaaractieplannen. De doelgerichtheid van deze actieplannen heeft nog groeikansen om de evaluatie van de verschillende acties te faciliteren. Het schoolteam verzamelt een aantal outputresultaten maar wendt die nog onvoldoende doelgericht aan als richtingaanwijzers van de interne kwaliteitszorg.
- Talenbeleid** Het schoolteam detecteert de talige noden van de leerlingen door een aantal toetsen en observaties. Alle leerkrachten zorgen voor een klasklimaat en een klasinrichting waarin leerlingen met talige noden zich veilig voelen. Het klassenmanagement is erop gericht om leerlingen met talige noden makkelijker en voldoende aan bod te laten komen tijdens het onderwijsleerproces. De leerkrachten bieden binnen de verschillende leergebieden taken aan die zowel de zwakkere als de sterke leerlingen voldoende kansen geven om ook op talig vlak te ontwikkelen. Ze hanteren in de verschillende leergebieden werk- en groeperingsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen. Zij houden bij de evaluatie van de verschillende leergebieden rekening met de talige mogelijkheden van de leerlingen. Het schoolteam neemt meerdere initiatieven om met de ouders, zowel schriftelijk als mondeling, op een heldere en verstaanbare wijze te communiceren.
- GOK- en zorgbeleid** Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van de aanwezige leerlingengroepen in deze opstartende school in beeld brengt. De school heeft een correct beeld van het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot en met het derde leerjaar, en dit zonder leerachterstand op te lopen, en zet gerichte acties op om de doorstroom te bevorderen. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropstelde acties binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid realiseert. De acties die het schoolteam uitwerkt op leerlingenniveau sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Het zorgteam evalueert de effecten van de acties op leerlingenniveau binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid en neemt expliciete initiatieven om de opgedane inzichten en vaardigheden te implementeren op de werkvloer.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het team van de kleuterafdeling zorgt voor een doordachte thematische werking waarin een geïntegreerd onderwijsaanbod aansluit op de leef- en belevingswereld van de kleuters.
- De kleuteronderwijzers zetten via een sterk ontwikkelingsgerichte begeleidingsstijl in op een positief en (inter)actief leerklimaat met daarin een bewuste aandacht voor exploratie en probleemoplossend denken en handelen.
- De kleuteronderwijzers creëren functionele taalsituaties waarin zowel de mondelinge taalontwikkeling als de aandacht voor de ontluikende geletterdheid van de kleuters kansen krijgen.
- Het team van de lagere afdeling zorgt voor actieve en coöperatieve werk- en groeperingsvormen waarin de leerlingen talrijke kansen krijgen om hun spreek- en taalvaardigheden te ontplooien en om hun oplossingsgericht denkvermogen aan te scherpen.
- De onderwijzers spannen zich in om de leerinhouden zo levensecht mogelijk te stofferen en waar mogelijk een horizontale samenhang met andere leergebieden te creëren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Een open en collegiale sfeer en een cultuur van zelfevaluatie faciliteren een permanente ontwikkelingsdynamiek binnen het schoolteam.
- Het schoolteam concretiseert een handelingsgerichte en gestructureerde zorgwerking vanuit een gezamenlijk gedragen zorgvisie die kadert in een brede schoolvisie.
- Het schoolteam staat open voor de huidige onderwijsontwikkelingen rond inclusief onderwijs.

Wat betreft het algemeen beleid

- De directeur en de zorgcoördinator vormen een hecht en deskundig beleidsteam waarbij gedeeld leiderschap voorop staat.
- Het algemeen beleid hanteert de creatieve school- en zorgvisie als leidraad van een permanente schoolontwikkeling.
- De directeur en de zorgcoördinator kiezen voor een participatief beleid waarin alle teamleden in een open schoolcultuur initiatief mogen en kunnen nemen.
- Het schoolteam heeft een sterk reflecterend vermogen in een cultuur waar ook feedback van ouders en externe partners welkom is.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen de leerplandoelen van de leergebieden Nederlands, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek gebruiken om de observaties en de hieraan gekoppelde leerbegeleiding doelgerichter vorm te geven.
- De kleuteronderwijzers kunnen hun hoeken verrijken met werkelijkheidsgerichte ontwikkelingsmaterialen.
- De kleuteronderwijzers kunnen vanuit de aanwezige aandacht voor streefwoordenschat inzetten op de uitbouw van een gezamenlijke visie op woordenschatsverwerving.
- De onderwijzers kunnen afspraken maken om talige leerinhouden en strategieën in een opbouwende lijn te visualiseren.
- Het schoolteam kan voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek een evenwichtig en samenhangend onderwijsaanbod creëren op schoolniveau.
- De onderwijzers kunnen een gezamenlijk gedragen visie rond breed evalueren ontwikkelen binnen de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het beleid kan de nascholingsinitiatieven kaderen in een brede visie op professionalisering.
- Het schoolteam kan bewuster inzetten op werkplekleren waarbij het 'leren van en met elkaar' expliciet op de voorgrond komt als interne professionaliseringskansen.
- Het zorgteam kan de leerkrachten coachen om op basis van brede en doelgerichte observatie- en evaluatiegegevens een concrete hulpvraag te formuleren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleid kan de beschikbare outputgegevens aanwenden om de kwaliteit van het onderwijsaanbod en het pedagogisch-didactisch handelen gericht in vraag te stellen en eventueel bij te sturen.
- Het algemeen beleid kan de bestaande strategische en transparante prioriteitenplanning op lange en korte termijn doelgerichter uitwerken op leerlingen-, leraren- en schoolniveau.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Marianne D'HEER de inspecteur-verslaggever	Liesbeth NIJS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	